
Různé

Správa z V. Slovenského filozofického kongresu (Meta)filozofia – prax

V dňoch 21. – 23. 10. 2015 sa v kongresovom centre hotela Holiday Inn v Bratislave uskutočnil v poradí už V. Slovenský filozofický kongres, ktorý niesol názov *(Meta) filozofia – prax*. Slovenský filozofický kongres predstavuje reprezentačné podujatie, organizované každých päť rokov tradične Slovenským filozofickým združením pri SAV v spolupráci s Filozofickým ústavom SAV a filozofickými pracoviskami verejných vysokých škôl. Tento kongres sa konal pod záštitou prezidenta Slovenskej republiky Andreja Kisku.

Kongresu sa zúčastnilo viac ako 70 aktívnych účastníkov. Svojou prítomnosťou ho poctili, okrem domácich účastníkov, aj vzácní kolegovia z Rakúska, Ruska, Ukrajiny, Čiech a Poľska. Podujatie bolo realizované v troch hlavných formátoch: plenárne prednášky, vystúpenia v sekciách a panelová diskusia. Odborný program kongresu bol doplnený o prezentáciu vybraných slovenských vydavateľstiev, ktoré vydávajú filozofickú literatúru.

Filozofia konfrontovaná s praxou, a to nielen spoločenskou a politickou, filozofia určená praxou či filozofia ako prax, to boli nosné tematické rámce kongresu. Osobitou tematickou rovi-

nou bolo 200. výročie narodenia Ľudovíta Štúra.

Po privítaní účastníkov a prednesení úvodných príhovorov bola práca kongresu započatá plenárnymi prednáškami zahraničných hostí. S plenárnou prednáškou *Peculiarities of Russian Philosophical Language as a Language of Metaliterary Discourse* ako prvý prednášajúci vystúpil ctený hosť z Voronežskej štátnej univerzity (Rusko), profesor Vladimír V. Varava. V úvode svojej prednášky poukázal na niekoľko názorových prepojení, ktoré odhalil svojim štúdiom tvorby Ľudovíta Štúra a jej komparáciou s tvorbou jeho ruského súčasníka Dmitrija Venetina. Na príkladoch tvorby ruských literátov a mysliteľov, ako Dostojevskij, Tolstoj či Andrej Platonov, poukázal na špecifickú ruskú spôsobu zachytenia filozofických myšlienok, v ktorých má svoje osobité postavenie napríklad aj pravoslávne ikonopisectvo. Varava zdôraznil, že klasická ruská literatúra nie je len beletriou mimoriadnej umeleckej hodnoty, ale naplňuje aj osobitú metafyzickú misiu.

Profesor Martin Kusch, vzácný hosť z Viedenskej univerzity, vo svojej plenárnej prednáške *Scepticism and Relativism* v mimoriadne argumentačne

prepracovanej podobe problematizoval otázku epistemického relativizmu. Venoval sa rôznym formám epistemického relativizmu, podľa ktorých je nemožné dokázať, že jeden epistemický systém je lepší ako druhý. Kusch predstavil dva argumenty proti epistemickému relativizmu, ich problémy a možné riešenia.

Po spoločnom obede pokračovali plenárne prednášky, tentoraz domácich účastníkov. Ako prvý vystúpil so svojou prednáškou *Richard Rorty a zrkadlo filozofie* profesor Emil Višňovský. Vo vzťahu k prívlastkom „najvplyvnejší“ a „najzaujímavejší“ americký filozof, ktorými býva Rorty ovenčený, predstavil profesor Višňovský Rortyho aj ako jedného z najkontroverznejších a najprovokatívnejších amerických filozofov.

S plenárnou prednáškou *Filozofia a konceptuálny priestor* vystúpil ako posledný z plenárnych prednášajúcich prvého dňa kongresu profesor Marián Zouhar. Filozofiu, predovšetkým filozofiu analytickú definoval ako sústavnú snahu systematicky vymedziť konceptuálny priestor pre možnosť realizácie ľudských intelektuálnych aktivít. Vo svojej prednáške zdôraznil túto úlohu filozofie ako základnú podmienku pre akékoľvek ďalšie snahy o uchopovanie sveta a zároveň ako možnosť riešenia množstva sporov, ktoré sú badateľné medzi jednotlivými filozofickými koncepciami.

Krátkou prestávkou boli ukončené plenárne prednášky a zároveň daný priestor pre podvečernú prácu v štyroch z celkového počtu piatich kongre-

sových sekcií. Spomedzi mimoriadne bohatých a podnetných príspevkov bolo možné spomenúť nasledovné: Matúš Porubjak: *Éthos a orgé v Theognidei*, Dariusz Kubok: *Filozofia jako zetetyzm*, Pavol Sucharek: *Experiment a praktická filozofia*, Michał Bohun: *Filozofia społeczna. Rekonstrukcja idei*. Prvý deň kongresu bol ukončený slávnostnou recepciou, v ktorej úvode bolo udelené čestné členstvo SFZ pri SAV profesorovi Miroslavovi Marcellimu a doktorovi Jozefovi Sivákovi. Program recepcie bol obohatený o hudobný recitál.

Prvý z menovaných čestných členov, profesor Marcelli otvoril svojou plenárnou prednáškou *Dva druhy filozofického myslenia* druhý deň kongresu. Prednáška bola venovaná vymedzeniu dvoch základných druhov filozofickej argumentácie. Na jednej strane bola priblížená argumentácia založená na heuristikách a na strane druhej argumentácia, ktorá poukazuje na nezredukovateľnú skutočnosť a pôsobí inhibične.

V práci sekcií odznelo aj v druhý deň kongresu množstvo podnetných príspevkov, z ktorých nemožno nespomenúť príspevky ukrajinských kolegov, profesorky Iriny Stepanenkovej: *Internationalization of Higher Education Between Scylla of Market and Charybdis of Utopian Humanistic Orientations: The Need for Philosophical Navigation*, a doktora Sergeja Kurbatova: *Temporal and Spatial Intersections in Understanding of the Mission of Contemporary University*. Za zmienku tiež stojí, že práve Dr. Kurbatov sa podieľal na moderovaní jednej zo sekcií tohto druhého dňa kongresu. Spomedzi príspevkov druh-

ho dňa zasadania sekcií by bolo možné upozorniť aj na príspevok docenta Mareka Hrubca: *Politická meritokracie vs. demokracie. Filosofická komparace čínských a evropských koncepcií*, či tiež príspevok doktora Jozefa Siváka: *K pojmu noematiky u Husserla*.

Druhý deň kongresu sa niesol aj v duchu odkazu Ľudovíta Štúra, ktorému bola venovaná panelová diskusia nesúcana názor Ľudovít Štúr v priesečníku minulosti a súčasnosti. Pod moderátorským vedením profesora Vasila Gluchmana sa o svoje názory a poznatky s auditóriom podelili profesor Tibor Pichler, doktorka Beáta Mihalkovičová, riaditeľka Múzea Ľ. Štúra v Modre, a Viliam Jablonický. Mimoriadna aktuálnosť a podnetnosť názorov prezentujúcich účastníkov sa bezpochyby podpísala aj na bohatej diskusii nielen medzi samot-

nými účastníkmi panelu, ale aj pri výraznom podiele diskutujúcich z publika.

Posledný tretí deň kongresu, resp. jeho doobedie bolo vyplnené prácou v dvoch sekciách, v ktorých odznegli aj nasledovné príspevky zahraničných a domácich autorov: Agnieszka Woszczyk: *Filozofia jako praktyka cnoty w Liście do Marcelli Porfiriusza z Tyru*, Dariusz Oko: *Gender jako dzieło rozumu ateistycznego*. *Dekonstrukcja dekonstrukcjonistów*, Klement Mitterpach: *Heideggerova otázka bytia ako otázka filozofickej praxe*

Vďaka za výborné naplánovanie a zvládnutie tohto kongresu patrí celému organizačnému výboru kongresu, ktorý viedla doktorka Andrea Javorská, predsedníčka Výboru SFZ pri SAV.

Výstupom z kongresu bude recenzovaný vedecký zborník.

Ondrej Marchevský